

Pasvalio Mariaus Katiliškio bibliotekos konkursui

Goda Strautnikaitė

Pasvalio Petro Vileišio gimnazijos 1b klasės mokinė

NOVELĖS

Žmonės sako

Žmonės sako, kad šypsena keičia pasaulį. Tik nesuprantu, ar turi šypsotis pats, ar turi žiūrėti, kaip šypsosi kiti. Šypsena bent jau mano gyvenimo nekeičia. Gal todėl, kad man niekas nenusišypso. Iš tiesų, man niekada niekas nėra nusišypsojęs. Kai pagalvoji, aš ir pats nesišypsau. Klausimas: kaip šypsena, tiksliau įtempti mimikos raumenys, keičia pasaulį?

Turiu atsakymą. Niekaip. Kaip visada, žmonės sakė ir melavo.

Jie visada meluoja. Meluoja mažiems vaikams, meluoja paaugliams, meluoja senukams, meluoja patys sau. Gyvenimas grįstas melu. Jei sakyčiau, kad nemeluoju, meluočiau. Štai tokia skaudi ta gyvenimo tiesa.

– Emili! Senelė atvažiavo! – suriko mama.

Na, ir kas? Tegul važiuoja toliau. Žinoma, aš taip pasakyčiau, jei po tokių žodžių metus man neskirtų namų arešto. Štai ir baigiasi „kietumas“.

Nulipau į apačią. Čia jau dvokė sena močiute.

– Emili, ateik čia, – pakvietė mane senelė, tiesdama rankas. Apkabinau ją. Senelė buvo iššiepusi savo netikrus dantis – tai netikra šypsena.

– Labas, močiute, – pasisveikinau.

Ir pasipylė klausimų lavina: „Kaip tau sekasi? Ar kas nors patinka?“ ir panašūs galvos skausmą varantys klausimai. Senele, senele, kad tu žinotum, kaip tu mane nervini, kaip tu man atsibodai...

– Bet kaip tu užaugai, pamenu, mačiau tave kur kas žemesnį ir stambesnį, – sakė senelė.

Brangioji senele, buvai pas mus prieš mėnesį, septyniolikmečiai per mėnesį nepasikeičia. Tiesą sakant, toks aš jau nuo penkiolikos.

Laimė, mane paleidžia ir aš greit išlekiu pro lauko duris, kad manęs neprireiktų. Ir vėl einu link savo vienvės vietos – miesto fontano. Tokia graži vieta, o niekas nesilanko. Keisti tie žmonės. Visą kelią, kaip visada, depresuoju ir klausinėju savęs: „Kada išvažiuos ta senelė?“ Tarpais pagalvoju apie pasaulio pabaigą ir ką aš veiksiu, kai ji ateis. Negaliu apsispręsti, tikėti ja ar ne.

Prasilenkiu su keliomis merginomis. Jos užsidengia veidus ir sukikena. Neslėpsiu, aš ir pats suprantu, kad esu simpatiškas. Vieną kartą man pasakė, kad esu toks simpatiškas, jog visus atbaidau. Keistas mąstymas, tik kvailiai taip sugalvotų.

Atsigulu ant platoko fontano krašto ir užsimerkiu.

Nė penkioms minutėms nepraėjus, išgirdau įkyrų, tačiau gražų juoką. Atsisėdau ir apsidairiau. Čia buvo tik viena mergina, vaikščiojo viena, net telefonu nekalbėjo. Tai ko čia juokiasi? Turbūt beprotė. Juk žmonės nesijuokia iš niekur nieko. Ar juokiasi?

– Kas čia tokio juokingo? – piktai surėkiau.

– Nieko, tiesiog linksma, – atsakė mergina artėdama. Rodos, mano amžiaus, visai simpatiška.

– Nepatinka juokas?

– Neturiu nuomonės, – atsakiau. Nelabai ir žinau, kas tas juokas.

Mergina... nusišypsojo. Pirmoji mano matyta šypsena ir dar iš nepažįstamo žmogaus. Štai ką reiškia „negalėti atitraukti akių“. Ir štai koks tas jausmas, kai širdis prisipildo šilumos.

Žmonės sako, kad šypsena keičia pasaulį. Jau drįstu su tuo sutikti.

Pirmasis sniegas

Aš visada mylėjau sniegą. Taip laukdavau jo pasirodymo ir taip džiaugdavausi pamačiusi pirmąją snaigę. Lipdydavau Senį Besmegenį, sniego namelius.

Dabar aš jo nekenčiu. Taip yra ne todėl, kad mokykloje kiekvienais metais gaunu gniūžtę į veidą, ir ne todėl, kad plaukai nuo drėgmės susigarbanoja. Galbūt net man pačiai patiktų apmėtyti neklusnius vaikėzus.

Sniegas, tas baltas, šaltas, šlapias dalykas, man primena Kalėdas. Štai dėl ko nekenčiu sniego. Penkerius metus laukiau pasirodant tėčio. Jis man pažadėjo, kad sugrįš gruodį. „Kai pasirodys pirmos snaigės ir Kalėdos bus jau netoli, lauk manęs sugrįžtant“, – prieš aštuonerius metus pasakė jis.

Kai man buvo trylika, mama pasakė, kad tėtis negrįš. Nė neaiškino kodėl, tačiau tvirtino, kad jis nemiręs. Aš tuo abejoju dar ir dabar. Na, kad ir kaip būtų, neilgai trukus mama susirado naują turtinę vyrą. To vyro kvapo aš nekenčiu. Smirdi kaip senukas, pasipurškęs prastu odekolonu. Gerai, kad bent mama laiminga. Kai pagalvoji, suprantama, juk turi pinigų, kurie patenkina visas jos užgaidas, o aš šiame turtuolių gyvenime kaip apskritas nulis. Atrodo, kad dėl jų pinigų turėčiau jaustis laiminga. Taip ir norėčiau jiems išrėžti: „Lyg jūs pinigai paklaustų, kaip man sekėsi mokykloje, ar apkabintų, kai sunku“, tačiau negaliu, neturiu drąsos...

Mokykloje mane visi mato kaip gražuolę blondinę žaliomis akimis, brangiais drabužiais ir įspūdingu namu. Puikiai žinau, kad daugelis mane už akių apkalba. Jau geriau neturėčiau pinigų ir būčiau nepastebima. Palaimintas tas, kuris pasakė, jog ne piniguose laimė. Turbūt daugelis to nesupras.

Visi mano, kad aš laiminga. Nė velnio. Neturiu nei normalios mamos, kuri pagamintų maisto, nei geriausios draugės ar draugo. Neturiu net tėčio.

Kartą išgirdau bendrą klases sakant, jog aš per gera šios mokyklos mokiniams, man čia ne vieta. Jos sakė, kad aš laikau save aukščiau visų, kad jie neverti su manim bendrauti. Nuo tada sulaukiu labai mažai pasisveikinimų rytą ir po pamokų, vaikštau su kauke, vaidindama laimingiausią merginą pasaulyje. Klasėje tapau atsiskyrėle, į kurią įbestos visų akys. Turbūt dėl to mano pažymiai pagerėjo.

Po pamokų niekad neinu namo. Negaliu pakęsti tos vietos. Net būti vienai geriau nei būti dideliame name su „šeima“, įskaitant ir jaunesnę sesę, kuriai dažnai užaina isterijos priepuoliai, jei ko nors negauna.

Pasibaigus pamokoms, visada einu atokiu šaligatviu. Dabar jis šlapias nuo rudeninio lietaus, tačiau jau tuoj gruodis, taigi visi laukia sniego. Aišku, aš nelaukiu. Užeinu į kavinukę, atokiau eismo. Man čia patinka, nedaug žmonių, ramu, tyliau nei bibliotekoje. Tik pardavėjos balsas ir jos keliamas šurmulyš gadina tylą. Šioje kavinukėje būnu didžiąją dienos dalį. Čia visuomet ateidavau su tėčiu. Tik jis ir aš. Pamenu, tuomet dar turėjau draugų, kuriems neišdaviau šios paslapties. Gal ir gerai.

Suskambėjo varpeliai, pranešantys, kad kažkas įėjo. Nemėgstu žiopsoti į žmones, todėl įnikau į istorijos vadovėlį. Po keleto minučių, kažkas mano nugarą apipylė kažkuo šaltu. Išsigandusi pašokau. Esu kantri, tačiau to jau per daug. Pasisukau aprėkti padavėjos. Prasižiojau, tačiau prieš mane stovėjo ne padavėja, o vaikinukas. Iš mano mokyklos. Jis mano amžiaus, tik kitoje klasėje.

– Atleisk, – pasakė išsišiepęs, skambėjo, lyg būtų tai padaręs tyčia. Jo rudos akys žibėjo, o rudi, tiesūs plaukai paklusniai stovėjo.

Nuslopinau savo įtūžį.

– Niekis, – atsakiau.

Nuėjau prie kasos susimokėti už arbatą, kurios nepradėjau gerti, nuėjau prie palto, apsivilkau jį ir išėjau pro duris. Puikiai mačiau, kaip tas vaikinukas visą laiką sekė mane akimis. Buvo dar nemaloniau, nei dažnai būna.

Netoli namų užgriebiau kažką palto kišenėje. Ten buvo raštelis: „Žinau, kad tu iš mano mokyklos, susitikime rytoj po pamokų kavinėje, nupirksiu tau puodelį arbatos kaip kompensaciją už netyčią apipylimą limonadu, Arijus“.

Nusijuokiau. Turbūt jis juokauja. Aš tikrai niekur nesusitiksiu su nepažįstamu žmogumi. Gal tik – kaip visada – rytoj eisiu į kavinę ir apsimesiu, kad nemačiau jokio raštelio.

Įėjus į namus mane nustebino tylą. Mama paklausė, kaip sekėsi mokykloje, sesei nebuvo isterijos priepuolio, o patėvis išvyko į užsienį darbo reikalais. Oho, aš priblokšta. Gal šis gyvenimas dar nėra toks nevykęs?

Rytas atėjo labai greitai, pamokosėjo lėtai ir nuobodžiai. Bent jau baigėsi. Vėl patraukiau kavinukės link. Tik užsisakiusi arbatos ir pradėjusi ją gerti prisiminiau apie raštelį savo palte. Dėl pervėrusios širdį baimės užspringau. Prie manęs akimirksniu kažkas prišoko ir ėmė plekšnoti per nugarą. Pažvelgiau, tai jis. Arijus.

– Sveika, – pasakė.

– Labas, – atsakiau.

– Turbūt perskaitei mano raštelį, – pasakė ir nusišypsojo. – Tu Arielė, tiesa?

– Taip, iš kur žinai?

– Užtenka merginų paklausti, ar žino blondinės iš kitos klasės vardą, ir jos iškart pasako, – paaiškinu pasididžiuodamas.

– Štai kaip...

Nemoku bendrauti su žmonėmis. Gal jam taip ir pasakyti?

Nespėjau. Jis ėmė uždavinėti įvairiausių klausimus. Rodos, bendravimas jo stiprioji pusė. Jau seniai taip nuoširdžiai su kuo nors bendravau ir juokiausi. Jis nuostabus žmogus.

Net nepastebėjau, kaip greit sutemo. Žiūrėjau pro langą, klausydama, ką kalba Arijus.

– Nejaugi tau nerūpi, kas aš esu? – paklausiau.

– O kas tu esi? – atsakė klausimu.

– Na, supranti, ką kalba mokykloje: kad aš esu aukščiau visų ir panašiai, kad nenoriu su niekuo bendrauti...

– Aš vadovaujuosi savo nuomone, pats renkuosi, su kuo bendrauti, su kuo ne, man negalioja žmonių nustatytos nuomonės, nes dažniausiai jos būna klaidingos. Kaip ir ši, kurią ką tik pasakei. Manau, kad tu labai nori bendrauti, – pasakė ir nusišypsojo.

Nusišypsojau ir aš.

– Žiūrėk, sninga! – sušuko Arijus.

– Taip, tikrai, – atsakiau. Akyse ėmė kauptis ašaros, tiesa, juk gruodis prasidėjo šiandien. Ir vėl prisiminimai grįžo.

Arijus pažvelgė į mane ir kažkaip padrąsinamai nusišypsojo. Lyg žinotų, kas man yra. Kaip tikras draugas, kurio man visuomet trūko.

Suskambėjo kavinukės varpeliai. Į vidų įėjo vyras. Aukštas, truputį žilstelėjęs, trynė rankas vieną į kitą, lyg jos būtų labai nušalusios. Tas vyras buvo toks matytas, toks pažįstamas.

– *Man puodelį karštos arbatos, jei galite paskubėkite, nes dukra manęs laukia.*

– *Seniai laukia? – nerūpestingai paklausė padavėja.*

– *Aštuonerius metus.*

Iš balso pažinau. Tikrai tai tas balsas!

– *Tėti! – sušukau. – Grįžai!*

– *Ariele! Ariele! – lyg budindamas Arijus purtė mano ranką.*

Grįžau į tikrovę. Atsisukau į jį. Temačiau, kaip juda jo lūpos.

– Ir ilgai laukia jūsų dukra? – girdėjau, kaip klausia padavėja vyro.

– Dešimt minučių, – atsakė.

Toliau jų pokalbio nebeklausiau. Atsidusau ir atidžiau pažvelgiau į Arijų. Jo lūpos nustojo judėti. Jis išsišiepė taip plačiai, kad net akys susiaurėjo. Tai mane pralinksmino.

– Štai taip, toks ir turi būti tikras veidas, – pasakė.

– Tu teisus, – dar plačiau išsišiepiau ir pradėjau isteriškai kvatoti. Juk visos istorijos baigiasi savaip laimingai, ar ne?

Mergina, kuri nekalbėjo su vaiduokliais

– Girdėjau, ji kalba su vaiduokliais, – sušnibždėjo viena mergina mūsų mokyklos tualete. Iškart supratau, kad kalbama apie mane.

– Taip, taip. Aš girdėjau, kad ji yra kilusi iš raganų giminės, – paantrino kita.

Praverčiau girkždančias tualetu duris.

– Atsiprašau, – pratariau savo plonu balsu, – aš ne...

– Atsiprašom! Atleisk mums! – suriko merginos ir išlėkė pro duris.

Kasdien tas pats... Manęs visi atsiprašinėja ir greitai pasišalina. Nė vienas pokalbis nėra trukęs daugiau nei trisdešimt sekundžių. Ką aš blogo padariau? Gerai mokausi, nesu netvarkinga, stengiuosi visiems padėti, tačiau iš visų sulaukiu tik atsiprašymų...

Kai einu koridoriumi visi susispiečia ir šnibždas. Nesuprantu kodėl. Dažnai nugirstu mane vadinant Samara, šurpia mergina iš siaubo filmo „Skambutis“. Nemanau, kad esu tokia baisi. Turbūt daugelis nė nežino mano vardo.

Nuskambėjo skambutis į pamoką. Greitai perėjau koridorių ir įėjau į klasę. Sėdėjau pirmame suole, vidurinėje eilėje. Iš šonų ir už manęs niekas nesėdėjo. Turbūt bijo, kad neužkeikčiau.

– Labas rytas visiems! – kaip visada pavėlavęs įėjo Ugnius. Turbūt vienintelis toks linksmas vaikas mūsų mokykloje. – Labas rytas, Skaiste,– priėjęs prie manęs pasisveikino.

Pažiūrėjau į jį ir nulenkiau galvą. Įbedžiau akis į knygą. Jis vienintelis, kuris pasisveikina su manimi. Visada. Nesuprantu, ar iš manęs šaiposi, ar sveikinasi rimtai. Turbūt šaiposi. Juk visi mėgsta tai daryti.

– Bet pažiūrėk į jos ilgus juodus plaukus, tikrai kaip Samaros, tik gal sušukuoti. Ir dar kai ji šypsosi, atrodo, lyg kęstų skausmą... – kažkas šnibždėjosi netoli manęs.

Jei dabar atsistočiau ir išeičiau? Turbūt visiems dar labiau nepatikčiau, nes sutrukdyčiau pamoką. Merginos apkalbinėja mane toliau, o ant mano knygos ima kristi ašaros. Ir ką aš blogo padariau, kad iš manęs taip šaipomasi?

Kažkas metė į mano galvą popierėlį. Pasilenkiau ir pėmiau jį nuo grindų. Ten buvo užrašyta „Baidyklė“ ir pripiešta visokių šypsenėlių. Padėjau lapelį ant suolo krašto ir toliau sprendžiau matematikos uždavinį.

Likus kelioms minutėms iki pamokos galo mokytojas išėjo iš klasės. Prie manęs priėjo Ugnius ir paėmė raštelį.

– Kas tai parašė? – paklausė. Klasėje stoji tylą. – Klausiu, kas tai parašė? – pakartojo Ugnius. Po kelių sekundžių jis nuėjo nuo mano stalo. Turbūt kažkas pakėlė ranką.

Išgirdau stiprų garsą. Atsisukau. Ugnius trenkė ranka į bendraklasio stalą.

– Tikiuosi, tai nebepasikartos? – paklausė.

Šis liko be žado ir tik palinksėjo galva.

– Jei pamatysiu ką nors panašaus ar išgirsiu dar vieną apkalbą, jums nutiks kur kas blogesnių dalykų, supratote?

– Taip, – visa klasė atsakė choru.

Tada nuskambėjo skambutis ir visi išėjo. Man taip niekada nėra nutikę. Turbūt aš ką tik viską sapnavau.

Prie manęs priėjo Ugnius.

– Ačiū, – pasakiau.

– Nėra už ką... Rimtai, kiek begali kęsti jų užgauliojimus? Juk turi jiems pasakyti, kad nesi ragana ir negali kalbėti su vaiduokliais. Turi garsiai pasakyti savo vardą, kad tavęs niekas nebelaikytų siaubo filmo veikėja.

Nieko jam nebesakiau ir nuėjau. Nėra taip lengva. Manęs niekas nenori klausyti. Kai prieinu prie žmonių, jie iškart pabėga. Jis nieko nesupranta.

Toliau dienaėjo kaip visada. Na, bent klasėje manęs niekas nepastebėjo arba bandė nepastebėti.

Šiandien mano eilė tvarkyti klasę. Tokios mokyklos taisyklės – klasę, kurioje vyksta paskutinė pamoka, turi sutvarkyti vienas mokinys. Visi išėjo, aš susirišau plaukus ir pradėjau tvarkyti klasę. Iš pradžių nuvaliau lentą, paskui dulkes nuo palangių ir stalų. Įėjo dvi mano bendraklasės. Jos atsisdėjo ir ėmė apie kažką kalbėtis. Dabar mano proga!

– Atleiskit, – jos pažvelgė į mane ir kreivai nusišypsojo, – gal galėtumėte padėti ant stalų užkelti kėdes? – paklausiau. – Manęs galite nebijoti, aš nematau vaiduoklių ir negaliu su jais kalbėti, nesu ragana.

Jos susižvalgė, atsistojo ir išėjo. Štai ir dingio mano didžioji proga... Pradėjau kelti kėdes. Staiga atsidarė durys ir vėl merginos įėjo į klasę.

– Turėjome pasiimti savo kuprines, – pasakė viena. – Mielai tau padėsime. Ir mes niekada nemanėme, kad turi antgamtiškų galių, juk taip mano tik kvailiai.

– Skaiste, tu mums atrodai įdomi, tik mes manėme, kad visų vengi ir nenori bendrauti.

– Nagi, greičiau baikime su tais suolais ir galėsime eiti kartu pavalgyti, – paragino pirmoji.

– Gerai, – sutikau.

Niekada nemaniau, kad taip lengva bendrauti su žmonėmis. Užtenka tik pasakyti keletą žodžių, ir pokalbis užsimezga. Jei pradėdi kalbėti tinkamai, niekas nuo tavęs nebėga ir tave išklauso. Laimė, pasinaudojau savo proga!